

Hoe zit het met de governance van pabo's ?

Een interessante vraag en een onderwerp dat actueel is. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft in haar beleidsbrief van december 2025 aangegeven dat zij wil komen tot één wettelijk leidend kader voor alle lerarenopleidingen. Hierbij wordt ook onderzocht hoe vakspecifieke onderdelen kunnen worden opgenomen in regelgeving. De aanleiding hiervoor is o.a. de Onderwijsraadadvies 'Bekwaamheid beter borgen' en het inspectierapport 'inventarisatie curricula voltijdroutes naar het leraarschap primair onderwijs'. Beiden rapporten zijn uit 2025.

Hieronder een globaal overzicht van de belangrijkste spanningspunten:

Wat zegt de Inspectie?

In september 2025 publiceerde de Onderwijsinspectie een opvallend kritisch rapport. De inspectie onderzocht de curricula van 47 pabo's en concludeerde dat het onduidelijk is met welke kennis en vaardigheden leraren de opleiding verlaten. Wettelijke eisen voor het lerarenvak zijn vaak niet terug te vinden in de leerdoelen, en de verschillen tussen opleidingen zijn erg groot.

Concreet: slechts vier van de 47 onderzochte voltijdse opleidingen hebben alle wettelijke bekwaamheidseisen volledig opgenomen in hun documenten. De inspecteur-generaal riep op tot een "reparatie van het systeem."

Wat zijn de governance-problemen?

Drie structurele knelpunten springen eruit:

1. **Te vage wettelijke eisen:** De huidige wettelijke bekwaamheidseisen zijn te globaal, waardoor visitatiecommissies deze niet scherp kunnen vergelijken met de eindtermen die lerarenopleidingen hanteren. Bovendien worden er geen specifieke landelijke eisen aan de toetsing gesteld.
2. **Grote onderlinge verschillen:** Doordat pabo's verschillende didactische methoden hanteren en studenten niet op dezelfde manier beoordelen, zijn er ook verschillen in hoe studenten afstuderen — terwijl zij met dezelfde kennis en vaardigheden voor de klas zouden moeten staan.
3. **Niet-geaccrediteerde routes:** Trajecten voor zij-instromers in het beroep worden niet geaccrediteerd en blijven buiten beschouwing.

Wat zeggen de pabo's zelf?

Er is stevige weerstand vanuit de sector. Pabo's wijzen erop dat alle opleidingen geaccrediteerd zijn door de NVAO en dus voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen. De NVAO neemt bredere data mee — zoals eindwerken en gesprekken met studenten, docenten en alumni — in tegenstelling tot de inspectie, die alleen naar documenten keek. De bevindingen zouden helemaal niets zeggen over wat een leraar met een pabo-diploma wel of niet kan.

Wat verandert er?

Er wordt aan gewerkt: de herijkte bekwaamheidseisen werden op 24 september 2025 gepubliceerd. De oude eisen stamden uit 2017 en waren onvoldoende scherp geformuleerd. Er was bijvoorbeeld geen onderscheid tussen startbekwaamheid en vakbekwaamheid. Het nieuwe Besluit Bekwaamheidseisen zal pas in 2027 in werking treden. De komende tijd zal nog duidelijk moeten worden wat de herijkte bekwaamheidseisen precies betekenen voor de lerarenopleidingen, die op dit moment midden in het proces van herijking van de kennisbases zitten.

Conclusie

De governance van de pabo's kent dus een duidelijk zwak punt: de combinatie van brede vrijheid voor opleidingen, te vage wettelijke kaders, en een toezichtssysteem (NVAO-accreditatie) dat onvoldoende afdwingt dat alle bekwaamheidseisen écht in het curriculum zitten. De vraag of dat "goed genoeg" is, hangt o.a. af of er meer waarde gehecht wordt aan opleidingsvrijheid of aan landelijke uniformiteit — maar de inspecteur-generaal is duidelijk: het systeem moet gerepareerd.

Henk Verheijde

Ondernemer, onderwijsadviseur (oud schoolmeester) eigenaar van www.paboweb.nl
<https://www.linkedin.com/in/henk-verheijde/>

NB: Paboweb is een onafhankelijk kennisplatform dat op generlei wijze is geassocieerd met LOBO en de VH